

VERSLAG VAN DE HOORZITTING, 15 april 2010, 10.00 – 12.10 uur

Zaaknr: 103221

Inzake: Ontwerpmethodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit 5^e reguleringsperiode

Aanwezig namens de Raad van Bestuur Nederlandse Mededingingsautoriteit ('de Raad'):

Dhr. Odijk	Energiekamer, voorzitter
Dhr. Gielen	Energiekamer, lid hoorcommissie
Dhr. Spee	Energiekamer, lid hoorcommissie
Dhr. Schotman	Energiekamer, lid hoorcommissie

Sprekers:

Dhr. Artz	namens Netbeheer Nederland
Dhr. Janssen	namens Netbeheer Nederland

Dhr. Hooykaas	namens Liander NV ('Liander'), alsmede namens Netbeheer Nederland
---------------	---

Dhr. Blommaert	namens Enexis BV ('Enexis')
----------------	-----------------------------

Mevr. Van Beek	namens Stedin Netbeheer BV ('Stedin')
----------------	---------------------------------------

Verslag:

Mevr. Van Splunter	Bajol Tekst & Interpretatie i.o.v. Verslagdienst NMa
--------------------	--

De voorzitter opent de hoorzitting en heet de aanwezigen welkom. De hoorzitting is georganiseerd naar aanleiding van het op 12 maart 2010 gepubliceerde Ontwerpmethodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit ('RNB's') voor de vijfde reguleringsperiode. Hierop is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing. Het doel van de zitting is belanghebbenden de gelegenheid te bieden hun zienswijze op het ontwerpbesluit te geven. De zitting is openbaar, maar indien partijen vertrouwelijke gegevens naar voren willen brengen kunnen zij dat tevoren aangeven, opdat passende maatregelen kunnen worden getroffen.

Hij stelt de leden van de hoorcommissie voor.
Hij schetst de gang van zaken ter zitting.

Van de zitting wordt een verslag gemaakt, dat betrokkenen zal worden toegezonden. Commentaar op de redactie van het verslag leidt niet tot wijziging ervan, doch wordt toegevoegd aan het dossier. Het is niet de bedoeling daarbij nieuwe punten op te brengen.

Hij nodigt Netbeheer Nederland uit haar visie op het ontwerpbesluit te geven.

Dhr. Artz houdt een betoog dat volledig overeenkomt met de tekst van zijn pleitnota. Een kopie van deze pleitnota is aan dit verslag gehecht als Bijlage 1.

De voorzitter dankt de heer Artz voor zijn toelichting. Hij nodigt Enexis BV ('Enexis') uit haar zienswijze toe te lichten.

Dhr. Blommaert houdt een betoog dat volledig overeenkomt met de tekst van zijn pleitnota. Een kopie van deze pleitnota is aan dit verslag gehecht als Bijlage 2.

De voorzitter dankt de heer Blommaert. Hij nodigt Liander NV ('Liander') uit haar zienswijze toe te lichten.

Dhr. Hooykaas houdt een betoog dat op enkele kleine aanvullingen na overeenkomt met de tekst van zijn pleitnota. Een kopie van deze pleitnota is aan dit verslag gehecht als Bijlage 3. Hierna worden alleen de aanvullingen weergegeven.

Op pagina 2 vult hij aan het einde van de eerste alinea aan dat mogelijk op termijn nieuwe, betrouwbare gegevens beschikbaar zijn.

Op pagina 2 wordt in de laatste alinea met de 'kwaliteitsnorm' die van de sector bedoeld.

De voorzitter dankt de heer Hooykaas voor zijn toelichting. Hij nodigt Stedin Netbeheer BV ('Stedin') uit haar zienswijze toe te lichten.

Mevr. Van Beek houdt een betoog dat op één correctie na overeenkomt met de tekst van haar pleitnota. Een kopie van deze pleitnota is aan dit verslag gehecht als Bijlage 4. Hierna wordt alleen de correctie weergegeven.

In randnummer 8 moet voor 'technische resultaten' worden gelezen: 'technische data'.

De voorzitter dankt mevrouw Van Beek voor haar toelichting. Hij schorst de hoorzitting voor een korte koffiepauze.

De voorzitter heropent de hoorzitting. Hij kondigt een reeks vragen van de hoorcommissie aan. Netbeheer Nederland vraagt in randnummer 1.c van haar pleitnota om een nieuwe/ aanvullende voorbereidingsprocedure te starten zodra het wetsvoorstel Voorrang voor Duurzaam door de Eerste Kamer is aangenomen. Hoe stelt Netbeheer Nederland zich dat voor, mede gelet op het tijdig nemen van een besluit? Kan zij verder nog het belang aangeven dat zij hecht aan het al dan niet tijdig nemen van het besluit tegen de achtergrond van de wetswijziging?

Dhr. Artz reageert dat ook Netbeheer Nederland niet weet wanneer de Eerste Kamer het wetsvoorstel aanneemt, maar zij gaat ervan uit dat dat nog dit jaar zal plaatsvinden. De inhoud van het wetsvoorstel is echter al wel bekend, dus het zou het goed zijn om dan snel met elkaar om de tafel te gaan zitten teneinde zaken te bespreken. Dat zou toch mogelijk moeten zijn.

De voorzitter vraagt of Netbeheer Nederland dit allemaal haalbaar acht, mede in het licht van de X-factorbesluiten en tariefbesluiten die nog moeten worden genomen.

Dhr. Artz vindt het moeilijk daarover op dit moment iets te zeggen. Het hangt af van het moment dat de Eerste Kamer erover besluit. Op dat moment moet worden gezien of een en ander nog haalbaar is. Het belangrijkste is de insteek. Afhankelijk van de datum dat de Eerste Kamer besluit, kan dan snel iets worden georganiseerd om nog binnen de termijn te blijven.

Dhr. Janssen vult aan dat het wetsvoorstel voorziet in een mogelijkheid tot afromen, tot een cesuur in de toegestane inkomsten. Verwacht kan worden dat het voorstel in de huidige vorm zal worden aangenomen. Gezien het belang dat netbeheerders hechten aan de voorspelbaarheid van deze methode, zou het goed zijn van tevoren te weten op welke manier de NMa ermee zal omgaan.

Dhr. Spee gaat in op de productiviteitsmeting. Netbeheer Nederland stelt dat er als gevolg van de overdracht van de hoogspanningsnetten geen efficiëntieontwikkeling is op basis van de eenmalige daling in CAPEX en OPEX. Netbeheer Nederland neemt een ontwikkeling waar in de productiviteitsmeting op basis van kosten per samengestelde output. Kan zij toelichten welke posten dat betreft?

Dhr. Hooykaas licht toe dat Netbeheer Nederland geen uitspraken heeft gedaan over de hoogte van de CAPEX/OPEX of die van de inkoopkosten. In de productiviteitsontwikkeling per samengestelde output ('SO') is de SO de noemer, die constant is. De kosten in 2006 bedragen bijvoorbeeld 1000, waarvan 200 inkoopkosten en 800 gewone kosten. In 2009 is het beheer over de HS-netten overgedragen aan TenneT waarvoor zij inkoopkosten terugberekent aan de regionale netbeheerders. Even uitgaande van de veronderstelling dat de kosten in de sector hetzelfde zijn gebleven hebben de regionale netbeheerders 100 aan hoogspanningskosten, die eerst aan de

CAPEX-kant stond, overgedragen aan TenneT. Dus aan het begin zijn er 1000 aan kosten en aan het eind weer 1000. Alleen ging het bij de start om 200 aan inkoopkosten en aan het eind om 300; bij de start was er 800 aan gewone kosten en aan het eind 700. Het punt is de ontwikkeling van 800 naar 700. Dat is geen productiviteitsontwikkeling, maar het verschuiven van kosten van capaciteit naar inkoop. Volgens de methode is de productiviteitsontwikkeling van 800 naar 700 gegaan en zou dat de volgende periode wel weer met 100 kunnen teruggaan, van 700 naar 600. Netbeheer Nederland zegt dat die 100 verschuiving geen kostenbesparing is geweest, maar een eenmalige kostenverschuiving, door de wet. Die verschuiving kan niet nogmaals plaatsvinden. Dat leidt tot een te hoge vaststelling van de productiviteit. Het doortrekken is onjuist. Als men alleen naar de CAPEX blijft kijken, wordt een onjuiste ontwikkeling vastgesteld. Aangezien de inkoopkosten worden nagecalculeerd, wordt dat ook niet rechtgetrokken. Op die manier schieten alle RNB's erbij in, voor het bedrag dat de overdracht van de HS-netten heeft betekend. Netbeheer Nederland zal dit effect in de schriftelijke zienswijze met enkele voorbeelden aanvullen.

De heer Spee merkt op dat voor de inkoopkosten transport uiteindelijk het verschil wordt nagerekend tussen waarmee in de regulering rekening is gehouden – op basis van data uit het verleden – en de daadwerkelijk gerealiseerde inkoopkosten gedurende de reguleringsperiode. In dat geheel zou ook de nacalculatie inkoopkosten transport moeten worden gezien. Zou Netbeheer Nederland aanvullend in de schriftelijke zienswijze kunnen aangeven wat het effect daarvan is? Dat is voor het complete beeld wel noodzakelijk. Uiteindelijk gaat het natuurlijk om het niveau van toegestane inkomsten voor de netbeheerders.

Dhr. Hooykaas zegt dit namens Netbeheer Nederland toe. Er is wel een verschil met CAPEX/OPEX. Daarbij wordt niet nagecalculeerd, maar een prognose gemaakt, die de netbeheerders moeten zien te realiseren. Aan de inkoopkant zit een omgekeerd effect, omdat daar wordt nagecalculeerd. De min aan de CAPEX-kant is men kwijt, terwijl de plus aan de OPEX-kant, die er misschien inzit, wordt teruggehaald. In de schriftelijke zienswijze zal Netbeheer Nederland dit punt meenemen, met enkele simplistische voorbeelden. Bij een sectoromzet van 2 miljard euro gaat het wel om een substantieel effect, met die 175 miljoen euro.

De voorzitter verzoekt Netbeheer Nederland bij het uitwerken van een getallenvoorbeeld met voor het gemak simpele, fictieve getallen het effect ook te relateren aan het bedrag van 175 miljoen euro. Dhr. Hooykaas plaatst de kanttekening dat in de echte getallen bijvoorbeeld ook de cijfers van 2009 zouden moeten worden opgenomen. Deze worden nog verzameld, dus Netbeheer Nederland heeft daar nog niet de beschikking over, terwijl dat juist een jaar aan het einde van de periode is. Netbeheer Nederland kan echter wel ongeveer het praktijksommetje maken.

De voorzitter vindt dit een goed voorstel, zolang het punt duidelijk is en kwantitatief goed helder wordt gemaakt waar de effecten precies in zitten.

Dhr. Hooykaas maakt uit de vragen op dat dit punt nieuw is voor de NMa.

Dhr. Spee weerspreekt dat dit een nieuw punt is. Intern heeft de NMa hierover zo haar ideeën en naar haar mening dekte de voorgestelde methode dit probleem ook.

Dhr. Hooykaas is geneigd te vragen op welke manier de NMa meent dat het probleem gedekt is, maar wellicht is een hoorzitting daarvoor niet de goede gelegenheid.

Dhr. Spee beaamt dat een hoorzitting daarvoor niet de geëigende gelegenheid is.

Hij vervolgt met een vraag over de nacalculatie van de inkoopkosten. 'Netbeheer Nederland verzoekt de Raad om de nacalculatie na afloop van ieder jaar te doen plaatsvinden en de voorcalculatie mede te baseren op de voor TenneT vastgestelde tariefontwikkeling.' Waar ziet zij de wettelijke grondslag voor een voorcalculatie?

Dhr. Janssen stelt voor hierop schriftelijk terug te komen. Het gaat om een nacalculatie, maar gesproken wordt over een voorcalculatie.

Dhr. Spee refereerde aan de laatste alinea onder het kopje Nacalculatie inkoopkosten in de pleitnota van Netbeheer Nederland. Daarin leest hij twee verschillende componenten, te weten nacalculatie en voorcalculatie.

De voorzitter verduidelijkt de vraag. Wat bedoelt Netbeheer Nederland hier precies met voorcalculatie?

Dhr. Hooykaas legt uit dat in het voorliggende besluit de inkoopkosten worden onderscheiden van de overige kosten. De inkoopkosten worden nagecalculeerd. Tot nu toe is voor de bepaling van de inkoopkosten voor de komende periode uitgegaan van de historische inkoopkosten waar een CPI

op losgelaten wordt en een X-factor uit een historische ontwikkeling van CAPEX'en. Dat systeem kan men ook loslaten. Het gaat om de productiviteitsontwikkeling die op de inkoop wordt losgelaten. Altijd wordt gesproken over een voorcalculatie van de inkoopkosten, ook in de huidige methodiek. Die is echter gebaseerd op een CPI en een CAPEX uit het verleden. Netbeheer Nederland stelt voor die te vervangen door de tariefontwikkeling waartoe de Raad op hetzelfde moment besluit of waarover hij al besloten heeft. Over de tariefontwikkeling 2010 voor TenneT is nu al een besluit genomen. Daar hoeft dus geen CPI voor te worden genomen. In het methodebesluit TenneT heeft de NMa ongetwijfeld een veel beter beeld van de ontwikkeling van de inkoopkosten voor de komende jaren dan de historische ontwikkeling van de afgelopen vier, vijf jaren geeft. Deze zou dan als productiviteitsontwikkeling op inkoop kunnen worden genomen en kan later weer worden nagecalculeerd. Nacalculatie betekent dat de netbeheerders de juiste inkoopkosten in hun tarieven verwerkt krijgen. Het doel van een dergelijke voorcalculatie is om het nacalculatie-effect zo klein mogelijk te maken.

Dhr. Spee resumeert dat Netbeheer Nederland met voorcalculatie bedoelt dat in de prognose voor de vijfde reguleringsperiode van de RNB's ook worden betrokken het tariefbesluit 2010 voor TenneT en het Methodebesluit TenneT voor de vijfde reguleringsperiode.

Dhr. Hooykaas benadrukt dat dit belangrijke onderdelen in de inkoopkosten zijn. De methode probeert de inkoopkosten voor de komende drie jaar in te schatten en te verwerken in toegestane inkomsten. Dan hoeft men niet alleen te kijken naar het verleden; de NMa weet beter nog dan de netbeheerders hoe een en ander eruit ziet in de toekomst. Die informatie zou kunnen worden gebruikt.

Dhr. Spee verzoekt Netbeheer Nederland een en ander ook in formules uit te werken.

Dhr. Hooykaas zegt toe een aantal punten te zullen uitwerken, waarbij dit verzoek zo goed als mogelijk zal worden meegenomen.

Dhr. Spee gaat nader in op de door Enexis voorgestane *add-on*regeling in verband met de DCO-problematiek. Hoe ziet Enexis de huidige kosten voor invoeding, die in de maatstafregeling zijn verwerkt, in relatie tot de *add-on*regeling? Is er niet sprake van een dubbelrekening van kosten?

Dhr. Blommaert verduidelijkt dat de *add-on*regeling toekomstgericht is. Deze kan niet met terugwerkende kracht worden toegepast. In de toekomst komt er, gelet op de ambities voor duurzame energie, behoorlijk wat decentraal vermogen in het net te staan. Voor die nieuwe infrastructuur zou de *add on* kunnen worden gebruikt. Deze moet los worden gezien van de maatstaf. Deze wordt apart gevoed, specifiek toegespitst op de situatie. Dat is mogelijk omdat de infrastructuur vaak wordt neergelegd voor een specifieke installatie. Dan kan ook rekening worden gehouden met de extra risico's die aan die investering zijn verbonden en met de daadwerkelijke omvang. Uiteraard heeft Enexis er begrip voor dat infrastructuur voor DCO ook nu al in de huidige GAW zit, maar het is een aparte vraag in hoeverre daarvoor nu ook compensatie zou moeten worden verleend en op welke wijze dat zou moeten gebeuren. In de klankbordgroep heeft Enexis ook al een paar keer aangegeven dat het haar verbaast dat dit nooit is onderzocht. Van het begin af aan is men uitgegaan van een soort forfaitaire invoedingstarieven, hetgeen ook de prestatie-indicator zou moeten zijn. Dat is geen toekomstvaste oplossing.

Dhr. Spee vraagt wat Enexis een redelijke aanpak zou vinden voor de tot dusver gemaakte kosten voor invoeding.

Dhr. Blommaert vindt dit een lastige vraag. In het kader van het Brattle-onderzoek is al eens onderzocht of decentrale invoeding aanleiding gaf tot regionale verschillen. Dat is toen niet gebleken. Dat wil echter niet zeggen dat dit op dit moment niet het geval zou zijn. Op zijn minst zou in overleg met de netbeheerder een inventarisatie kunnen worden gedaan van de installaties die momenteel in het net staan en zou een schatting kunnen worden gemaakt van de daaraan verbonden kosten. Voor het verleden is het niet geregeld, behalve dat er voor heel evidente gevallen, met name Westland, ad-hocoplossingen zijn gevonden. Maar het zou op zijn minst voor de toekomst goed kunnen worden geregeld.

Dhr. Spee vraagt naar de wettelijke grondslag van de *add on*.

Dhr. Blommaert meent dat de systematiek van de aanmerkelijke investering die de huidige wet ook al biedt, een aangrijppunt zou kunnen zijn. Dat zou wellicht betekenen dat de beleidsregel die de Raad heeft vastgesteld, zou moeten worden aangepast.

De voorzitter vraagt op welke manier de doelmatigheidsdoelstelling zou kunnen worden ingevuld bij een dergelijke aanpak.

Dhr. Blommaert acht de kans dat overbodige infrastructuur wordt neergelegd minimaal. De projecten zijn niet zo talrijk dat dit niet op projectniveau kan worden beoordeeld. Met betrekking tot de efficiency moet wel worden bedacht dat het grootste deel van de werkzaamheden, kosten en uitgaven die zijn gemoeid met infrastructuur, tot stand komt via aanbesteding aan aannemers. Daar zit een grote steun in de rug voor het realiseren van efficiency.

De voorzitter merkt op dat dit voor bijna alle componenten geldt, niet alleen voor DCO. Het zoeken is naar een *add-on* oplossing voor DCO, ook ten opzichte van alle andere componenten van de regulering waar door middel van benchmarking efficiency wordt bereikt.

Dhr. Blommaert meent dat niet kan worden gezegd dat met efficiency een benchmark kan worden gemaakt dat per windmolen zoveel infrastructuur moet worden neergelegd. Dat kan per project zeer uiteenlopen. Anders was er al wel een veel simpelere methode vastgesteld. Wel kan er een oplossing gevonden worden voor wat een kilometer middenspanningskabel zou moeten of kunnen kosten. Het overgrote deel van de uitgaven betreffen het fysiek graven en aanleggen van de kabel. De inkoop van die materialen komt ook via aanbesteding tot stand. Wat tussen de netbeheerders nog variabel zou kunnen zijn, zijn de achterliggende zaken als de bepaling van het tracé en het toezicht op de uitvoering. Dat is een beperkt deel van de investeringslasten.

Dhr. Gielen vraagt hoe Enexis de *add on* ziet in de loop van de tijd, even ervan uitgaande dat deze mogelijk zou zijn via de weg van de aanmerkelijke investeringen. Valt deze dan buiten de maatstaf, voor de hele levensduur van de investering? Of wordt deze na een periode in de maatstaf opgenomen?

Dhr. Blommaert antwoordt dat de logica van het systeem gebiedt dat deze altijd buiten de maatstaf moet worden gehouden.

Dhr. Spee gaat nader in op het gebruik van de capaciteitstarieven. Daarbij heeft Enexis ook gerefereerd aan de situatie bij gas. Is het probleem dat zich bij elektriciteit voordoet even prominent als bij gas? Of is het bij elektriciteit veel gebruikelijker dat een huishouden dat veel elektriciteit verbruikt over dezelfde capaciteit beschikt als een huishouden dat minder elektriciteit verbruikt?

Dhr. Blommaert vermoedt dat de problematiek bij elektriciteit zeker niet minder prominent is dan bij gas. Bij elektriciteit is de aansluiting ook heel nadrukkelijk gedimensioneerd op de benutte capaciteit, maar wel binnen bepaalde categorieën. Bij de kleinverbruikers valt 95 procent binnen de categorie tot 3* 25 A, maar daarin zit een grote variëteit aan klanten. Dat betekent ook dat de werkelijk benutte capaciteit binnen die groep enorm varieert. Die varieert met het volume. Overal is dezelfde rekencapaciteit neergezet, omdat het anders niet zou werken in de markt.

Dhr. Spee vraagt of die 95 procent binnen de categorie 3* 25 A ook een 3* 25 A-aansluiting heeft.

Dhr. Blommaert bevestigt dat 95 procent van de kleinverbruikers een aansluiting heeft die kleiner of gelijk is aan 3* 25 A.

Dhr. Spee vraagt of het maximum van die capaciteit van deze aangeslotenen ook 3* 25 A is. Of verschilt dat per netbeheerder?

Dhr. Blommaert merkt op dat een 3* 25 A-zekering overal hetzelfde is. Het gaat dus per definitie overal om dezelfde capaciteit.

Dhr. Spee veronderstelt dat de netbeheerder bij het ontwerp van zijn net ermee rekening houdt dat afnemers opeens de volledige capaciteit kunnen gaan verbruiken. Of is dat niet het geval?

Dhr. Blommaert legt uit dat de netberekeningen uitgaan van de belasting op de stations. Bij huishoudens waarvan men weet dat er een hoger volume en een hogere capaciteit is, zal de netbeheerder op een bepaald station minder huizen kunnen aansluiten dan wanneer het om bijvoorbeeld appartementen gaat. Bij het netontwerp wordt rekening gehouden met de relatie tussen eengezinswoningen en appartementen. De netbeheerder kijkt niet in de zin van: 'Ik heb zoveel keer 3* 25 A, dat is zoveel maximaal en dat moet ik altijd kunnen hebben.' Er wordt rekening gehouden met de werkelijk benutte capaciteit, anders zou er een forse overdimensionering van het net zijn. Dat komt neer op het goede asset management dat elke netbeheerder probeer toe te passen.

Dhr. Schotman gaat in op hetgeen Liander heeft gesteld ten aanzien van de Q-factor, te weten dat het totaal van de berekende kwaliteitsprestaties ongelijk is aan 0 euro. Kan Liander uitleggen waarom deze som gelijk zou moeten zijn aan nul?

Dhr. Hooykaas legt uit dat er in de wetgeving voor wordt gezorgd dat prestaties die boven of onder het gemiddelde liggen worden beloond respectievelijk bestraft. De sector wordt daarbij als uitgangspunt genomen. Als de berekeningen worden uitgevoerd is ook terug te vinden dat het een 'zero-sumspel' is, net als in de vorige besluiten. Er zijn twee andere factoren benoemd, maar het beginsel is hetzelfde. Voorkomen moet worden dat efficiency ten koste gaat van kwaliteit. Bij de efficiency en bij de kwaliteit wordt het gemiddelde als uitgangspunt genomen. Plussen en minnen worden dan beloond: als er een hogere kwaliteit is met misschien wel bijbehorende hogere kosten, wordt dat een beetje genivelleerd. Anderzijds klopt het ook met de ingevoerde methode en formules, maar het gaat fout. Liander spreekt wel van de afschaffing van een correctie, maar misschien is het beter te spreken van een onterechte invoeging van een correctie, want uiteindelijk telt de NMa een aantal klanten in bepaalde regio's dubbel. De voorbeelden van Cogas en Rendo zijn aangevoerd: de klanten daar worden dubbel meegeteld bij eenzelfde kwaliteit en eenzelfde aantal minuten uitval. Daar gaat het fout. Het is een technische correctie die niet juist is en eigenlijk losstaat van het feit of men een *zero-sum* berekening zou willen hebben.

Dhr. Schotman merkt op dat de *zero sum* in de Q-factor wel werkt. In die zin is er geen invloed op het efficiencygedeelte. In een onderliggend onderdeel van de Q-factor zit wellicht geen *zero sum*, maar het is toch niet nodig dat in elk onderdeel van de methode een *zero sum* zit. Waarom moet op een onderliggend onderdeel van de Q-factor per se een *zero sum* uitkomen?

Dhr. Hooykaas reageert dat de methode automatisch tot een *zero sum* leidt. In dit geval gebeurt dat niet omdat er in bepaalde regio's een andere organisatie van het netbeheer bestaat. Als er in een regio een onderliggende en een bovenliggende netbeheerder worden gecreëerd, bijvoorbeeld een separate LS- en MS-netbeheerder, zou er ineens een veel betere kwaliteitsprestatie komen, uitsluitend door een andere juridische constructie. Dat zou financiële consequenties hebben voor de bureaus, die vanwege de gekozen juridische constructie slechter zouden presteren. Dat is een perverse prikkel. De prikkel moet gericht zijn op kwaliteit en niet op een optimale juridische structuur in de regio. De wetgever had er ook voor kunnen kiezen om te zeggen: 'Iedereen onder de 20 minuten krijgt een boete en daarboven krijgt hij een premie.' Er is voor een bepaald model gekozen, gericht op de kwaliteit en niet op de juridische structuur, dan is het vreemd dat de uitkomsten worden bepaald door de juridische structuur in de regio. Dat is een onterechte prikkel, die moet worden gecorrigeerd.

Dhr. Schotman vraagt of Liander zich voor deze correctie baseert op de correctie zoals die in het verleden is toegepast.

Dhr. Hooykaas wil in beginsel de correctie uit het verleden voortzetten. De correctie had als uitgangspunt dat een aangeslotene maar één keer in het systeem meetelt. Als deze twee keer wordt meegeteld, gaat de kwaliteitsnorm naar beneden, omdat de teller hetzelfde blijft, terwijl de noemer omhoog gaat. Dat resulteert in een te lage sectornorm. Het maakt niet zoveel uit of de klanten bij de onderliggende netbeheerder worden meegeteld of bij de bovenliggende netbeheerder, maar de correctie moet zodanig zijn dat een aangeslotene maar één keer kan worden meegeteld. In eerste instantie pleit Liander voor het voortzetten van de correctiemethode die in de vorige periodes is ingevoerd.

De voorzitter gaat in op de door Liander genoemde verdeelvraagstukken. Klopt het dat Liander stelt dat het effect pas goed kan worden beoordeeld als gekeken wordt naar de totale impact van de verdeelvraagstukken?

Dhr. Hooykaas reageert dat Liander ernaar streeft dat alles wat ingevoerd wordt ook zo goed mogelijk in elkaar zit. Zij wil zo goed mogelijk onderbouwde, door onderzoek ondersteunde aanpassingen krijgen.

De voorzitter vraagt op welke wijze aan Lianders pleidooi voor een beoordeling invulling zou kunnen worden gegeven.

Dhr. Hooykaas heeft willen aangeven dat de genoemde drie onderwerpen sec kunnen worden beoordeeld. Misschien is het in het ene geval 55 procent betrouwbaar en het andere 51 procent. Als de grens bij 53 wordt gelegd, wordt het een wel meegenomen, het andere niet. Dan ontstaat er *cherry picking*. Alle drie de onderwerpen zijn ongeveer even betrouwbaar of onbetrouwbaar.

Gekeken moet worden naar het totaal wat er uitkomt van de bedrijven en dan moet worden overwogen of er iets moet worden gedaan met de consequenties voor individuele bedrijven. Voorkomen moet worden dat een specifiek onderwerp net weer wel wordt meegenomen, terwijl men op een iets lagere betrouwbaarheid een ander onderwerp laat schieten. Alle drie de onderwerpen zullen in de loop van de tijd kunnen worden verbeterd en tot aanpassingen leiden. Gekeken moet worden naar de financiële consequenties van het geheel. Dan moet worden gezien of men het hele pakket wel in deze periode wil invoeren, of eventueel het hele pakket niet. De voorzitter vraagt naar de manier waarop de beoordeling zou moeten worden gedaan. Waar zouden criteria moeten worden aangelegd of zouden die kunnen worden ontwikkeld? Dhr. Hooykaas stelt voor op dit punt in de schriftelijke zienswijze nader in te gaan. De voorzitter neemt dit voorstel graag aan.

Hij stelt de aanwezigen in de gelegenheid om een afsluitende opmerking te maken.

Dhr. Artz deelt mee dat Netbeheer Nederland een schriftelijke zienswijze zal indienen, waarin zij nader zal ingaan op de onderdelen 2a en 2c.

Dhr. Hooykaas deelt mee dat Liander de vragen ter harte heeft genomen en deze zal beantwoorden. In de zienswijzen van de andere partijen is een aantal punten naar voren gebracht waarop Liander een wat andere visie heeft. Dat zal zij ook meenemen in haar schriftelijke zienswijze.

De voorzitter constateert dat de overige aanwezigen geen behoefte hebben aan het maken van verdere opmerkingen. Hij gaat over tot de afronding van de hoorzitting. Hij dankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng, Hij sluit de hoorzitting.

Bijlage 1: pleitnota dhr. Artz, Netbeheer Nederland
Bijlage 2: pleitnota dhr. Blommaert, Enexis
Bijlage 3: pleitnota dhr. Hooykaas, Liander
Bijlage 4: pleitnota mevr. Van Beek, Stedin